

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ СЪВЕТ
НА НАОА
СОФИЯ**

**ДОКЛАД
НА
ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО
СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ И ОТБРАНА
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
„СОЦИОЛОГИЯ”, ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.1 „СОЦИОЛОГИЯ,
АНТРОПОЛОГИЯ И НАУКИ ЗА КУЛТУРАТА”,
НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ**

Уважаема госпожо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на докторска програма „Социология“ от професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки“ при Нов български университет. Докладът е разработен в съответствие с чл. 78 и чл. 88а, ал. 7 от ЗВО, чл. 38, ал. 1 от ПДНАОА и съгласно критериалната система за програмна акредитация на докторска програма.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 21/05.08.2021 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 9/21.04.2022 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ в НБУ	По документи
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 1/16. 01. 2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище.	Протокол № 4/13.02.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

Експертната група е в състав:

1. проф. д-р Иван Чалъков - ПУ „Паисий Хилендарски“, ръководител
2. проф. д.н. Кръстина Петкова - ИФС - БАН
3. Виолена Георгиева - студентка във ВТУ "Св.св. Кирил и Методий"

Наблюдаващ процедурата член на ПКСПНСО: проф. дн Кольо Видев

В доклада са отразени забележките, направени в полученото становище на НБУ.

Статут на докторантите в ДП „Социология“ в Департамент „Философия и социология“ към НБУ през акредитирания период:

Име на докторанта	Тема на дисертацията	Научен ръководител	Дата на защита или на отчисляване
Леа Иванова Вайсова	Властта в ситуация: теоретични и емпирични аспекти	Проф. д.н. Кольо Коев	05.07.2018 (защита)
Теодора Славчева Христова	Идентичност и поведение на личността в онлайн социалните мрежи	Проф. д.н. Георги Фотев	10.12.2021 (защита)
Калина Тодорова Ганева	Нови форми на социална солидарност: социалните мрежи като условие за конституиране на доверие	Проф. д-р Мартин Канушев	Отчислена с право на защита на 9.01.2018
Валентин Бойков Вълканов	Постистина и пандемия: конспиративни наративи в полето на здравеопазването	Проф. д-р Мартин Канушев	Зачислен на 27.10. 2021 г.

II. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРЕПОРЪКИТЕ ПРИ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Програмната акредитация на докторска програма „Социология“, от професионално направление 1.1. „Социология, антропология и науки за културата“, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“ в НБУ е дадена с решение от на Постоянната комисия по социални, стопански и правни науки на НАОА с протокол №9 от 07.06.2017 г. за срок от 5 години с оценка 8.85 (осем цяло и осемдесет и пет стотни). Комисията поставя три препоръки към НБУ и екипа на докторската програма:

- 1) *Да се осигури кадрово развитие на програмата и попълни нейният преподавателски състав;*
- 2) *Да се увеличи мобилността на докторантите;*
- 3) *Да се направи така, че потенциалните работодатели да участват по-системно в работата с докторантите.*

По първата препоръка е изготвен и приет план за академично развитие на Департамент „Философия и социология“. В този план е залегнало обявяване на конкурс за „доцент“ с потенциален кандидат главен асистент от екипа на програмата. За съжаление до момента на приключване на доклада този конкурс не е обявен.

По втората препоръка в доклада-самооценка се посочва, че са подписани два нови договора по програма „Еразъм“ с университети в Румъния и Германия – съответно University of Bucharest и Georg-August-Universität Göttingen. Тези договори, заедно с вече съществуващите дават финансова и организационна възможност за обмен на докторанти и преподаватели.

В изпълнение на третата препоръка в работата на програмата е привлечен като хонорован преподавател доц. Боряна Димитрова, директор на Алфа Рисърч, една от най-сериозните и уважавани социологически агенции в страната. Нейното включване в работата на департамента и обучението в докторската програма „Социология“ без съмнение представлява „по-системно“ включване на значим представител на потенциалните работодатели в работата на програмата. Тук трябва да добавим и интензивните връзки с други големи социологически агенции като например GFK, органите на местната власт, неправителствени организации и други.

На тази основа ПК преценява че са предприети релевантни действия по направените препоръки и в този смисъл приема, че те са изпълнени.

Необходимо е да се направят следните уговорки:

Макар към момента на подаване на доклада за самооценка да няма обявен конкурс за доцент по социология, следва да се има предвид че обявяването и провеждането на конкурсите в НБУ става по специфични правила и отнема време (за последните пет години в департамента успешно са се хабилитирали един доцент и трима професори). Към настоящия момент Департаментът има готов кандидат за доцент по ПН 3.1 и обявяването на процедурата е въпрос на съвсем близко бъдеще.

Що се отнася до мобилността на докторантите, трябва да се има предвид и сложната обстановка с Ковид 19 през последните три години.

III. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма

Нов Български университет като утвърдена автономна либерална академична институция с богати традиции в обучението по социология е изградил всички условия за поддържане на качеството на образователната, научно-изследователската дейност и академичния състав в професионалното направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, което, заедно с подготовката на учебна документация за магистърски програми, е предпоставка за развитие на успешна докторска програма. НБУ организира ОНС „доктор“ в докторска програма „Социология“ в професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“ в пълно съответствие със своята мисия, визия, образователна философия, цели и задачи. Цялостната дейност за обучение в докторска програма „Социология“ на НБУ е подчинена на институционалната система за качество, без да се пренебрегва спецификата на програмата.

По 1.1.1.

Акредитацията на докторската програма по социология е подчинена на мисията, целите и задачите, формулирани във вътрешни нормативни актове на НБУ, публично достъпни на интернет страницата на университета. Официално приетата Мисия на НБУ посочва конкретни цели и задачи за обучението на докторанти в съответствие с действащото законодателство.

Вътрешните нормативни документи на НБУ своевременно се актуализират в пълно съответствие с националните изисквания. Приемът и обучението на докторантите от Департамент „Философия и социология“ в ДП „Социология“ на НБУ е в пълно съответствие със съответните национални и на НБУ нормативни актове и в пълно съответствие със своята мисия, визия, образователна философия, цели и задачи.

По 1.1.2.

НБУ е приел основни нормативни актове, в които е развита политиката за осигуряване на качеството във всички бакалавърски, магистърски и докторски програми като *Система за управление на качеството в НБУ; Наръчник на системата за управление на качеството в НБУ; Политика по качеството; Процедура за вътрешен одит в НБУ*¹. От м. декември 2018 г. в НБУ е в сила Система за управление на качеството по изискванията на стандарта ISO 9001:2015, която осигурява спазването на основните принципи за управление на качеството.

Цялостната дейност за обучение в докторската програма „Социология“ на НБУ е подчинена на институционалната СУК в НБУ. Осъществява се непрекъснат вътрешен одит, като обучаващото звено, Департамент „Философия и социология“ на НБУ и Програмният съвет към департамента провеждат ежегодно вътрешен одит. Периодично се провеждат обсъждания на учебната документация и материали по учебните програми, на методите на обучение и провеждане на изследванията, на преподавателския състав, на научната осигуреност – както за текущата, така и за следващата академична година..

По 1.1.3.

Научноизследователската дейност в НБУ се организира от преподавателските общности на департаментите и централите.

НБУ изгражда и прилага политика за осъществяване на взаимовръзката между научните изследвания и обучението по докторската програма в рамките на националния и

¹ Нормативните актове, регламентиращи организацията и функционирането на Системата за качеството в НБУ, са достъпни на Интернет адрес: <https://nbu.bg/bg/za-nbu/struktura-i-upravlenie/normativni-aktove>.

институционалния контекст. За осигуряване устойчивост на връзката научен и образователен процес е изготвена документация, която предписва интелектуалните качества и практическите умения, като компетентности, които се придобиват в хода на обучението. Разписани са стандарти за научната дейност на докторанта, провежда се регулярна научноизследователска дейност, която е и материално обезпечена. Стратегическа цел на НБУ е утвърждаването на университета в международното изследователско пространство чрез интегрирането му в европейски и световни изследователски мрежи, развитието на интердисциплинарни области на научното познание, както и чрез въвеждане на научните постижения в обучението и практиката.

По 1.1.4.

Академичното единство в НБУ и гарантирането на академичните свободи, както и нетърпимостта към всякакви форми на дискриминация в университета са осигурени чрез *Правилника за устройството и дейността на НБУ* (Приложение 5), както и чрез приетия от Настоятелството на университета *Етичен кодекс на НБУ*.² В него са оповестени ценностите, които допринасят за изграждането на етични отношения в университетската общност и утвърждават и развиват НБУ като свободна, иновативна и открита към обществото образователна институция.

Важна част от вътрешната система за утвърждаване на академична почтеност и неприемливост към академични измами е **софтуерът за установяване на неправомерно цитиране (Antiplagiarism Software)**, който е **напълно съвместим със** средата за електронно обучение, каквато НБУ поддържа от 12 години.

В Правилника за устройството и дейността на НБУ са оповестени принципите на Етичния кодекс на НБУ за осигуряване на академично единство. В периода от 2017 г. до 2021 г. няма регистрирани и документириани процедури за предотвратяване на прояви на дискриминация, както и за санкциониране на изпитни измами и плагиатство от страна на преподаватели и докторанти от Докторската програма „Социология“ на НБУ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 1 се изпълнява.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни

По 2.1.1.

Докторската програма по Социология създава условия за придобиване на необходимите знания, умения и професионални компетентности за разработване и успешна защита на дисертационен труд. Системата за подготвяне на висококвалифицирани специалисти на бакалавърско, магистърско и докторско ниво в областта на социологията напълно покрива основните цели на обучението в докторска програма „Социология“. Основните цели на обучението в докторска програма „Социология“ са свързани със специализирана подготовка по отношение на разнообразни проблеми, понятия и автори от теорията, методологията и практиката на социологията, от гледна точка на постиженията и предизвикателствата пред съвременната социология и на другите сродни хуманитарни и социални науки. Департамент «Философия и социология», който поддържа програмата,

² Етичният кодекс на НБУ е достъпен на Интернет адрес:

<https://nbu.bg/bg/za-nbu/struktura-i-upravlenie/strategicheski-dokumenti/etichen-kodeks-na-nbu>.

предлага възможности докторантите да се възползват по най-добрия начин от експертните качества на преподаватели-философи, които са ориентирани към социални проблеми и преподаватели-социолози, които имат по-широки теоретични и методологически интереси.

Изборът на научните направления за обучение на докторанти се ръководи от съвременните тенденции на развитие в социологията и научноизследователските области, развивани от департамент „Философия и социология“.

Докторската програма „Социология“ на НБУ е разработена в съответствие със съвременните постижения на науката и има ясно изразени очаквани резултати. Програмата стимулира изследвания с различни видове научен подход. Програмата периодично се актуализира.

По 2.1.2.

НБУ разработва и обновява учебна документация за придобиване на ОНС „доктор“ в съответствие с измененията на законовата уредба на Република България. Програмният съвет към Департамент „Философия и социология“ на НБУ осигурява качеството на учебната документация на *докторската програма „Социология“ на НБУ* като разработва докторската програма и нейните курсове, поддържа, актуализира и съхранява учебната документация.

Докторската програма „Социология“ на НБУ е разработена в съответствие със *Стандарт на НБУ за учебна програма, аудиторен и тренингов курс и Критерий за приемане на учебна програма*.³

НБУ има организация и стандарти за разработването, одобрението и прилагането на учебната документация на докторската програма „Социология“, които периодично се анализират и обновяват със задължителното съдействие на докторантите. Участието на потребителите на кадри в разработването и прилагането на учебната документация по ДП „Социология“ в Департамент „Философия и социология“ се гарантира от включването на директора на агенция „Алфа Рисърч“ доц. Боряна Димитрова в Програмния съвет на Департамента.

По 2.1.3.

Докторската програма „Социология“ на НБУ е представена в ясна, нормативно регламентирана документация. Тя задава устойчиви цели и задачи на образователната и научната дейност, обвързана с докторската програма.

Документацията за докторската програма включва: Процедура за обучение на докторанти; Програмна схема; Прием; Учебна програма по научната специалност; Паспорти на курсовете. Паспортите съдържат следните параметри: характеристика на учебен курс (наименование на курса, сигнатура, хорариум, лектор(и), брой кредити, програма, департамент, факултет); вид на курса; форми на обучение; език на преподаване; анотация и цели на курса; предварителни изисквания; компетенции; техническо осигуряване на обучението; форми за проверка и оценка на знания и умения (Приложение 4); Показатели за кредитиране на дейността на докторанта; Общ работен план и индивидуален учебен план на докторанта; Атестация на докторанта.⁴

По 2.1.4.

³ Стандартът и Критериите са достъпни на Интернет адрес: <https://nbu.bg/bg/za-nbu/struktura-i-upravlenie/normativni-aktove>

⁴ Показателите за кредитиране дейността на докторантите в НБУ и бланките на общия работен план на докторанта и индивидуалния учебен план на докторанта, както и на атестацията на докторанта за съответната година са достъпни на Интернет адрес: <https://nbu.bg/bg/fakulteti/magistyrski-fakultet/blanki-i-formulqri>

Удовлетвореността на участващите в обучителния процес и въпросите, които имат към провеждането на съответната форма на обучение, се установяват чрез провеждането на анкети и допитвания до докторантите и преподавателите в докторската програма. Прилагат се индикаторите за качество, регламентирани в Системата за управление на качеството в НБУ. Мненията на докторантите по въпросите на ефикасността на обучението се събират основно чрез задължителни срещи на преподаватели и докторанти от департамент „Философия и социология“ на НБУ; чрез периодично провеждани анкети с действащи и завършващи докторанти; косвено, чрез изразени под различни форми мнения.

Мнението на потребителите се отчита чрез форми за обратна връзка с тях.

Докторската програма „Социология“ на НБУ е разработена в съответствие с проучвания на мнението и препоръки от потенциални работодатели и потребители на докторанти.

По 2.1.5.

Департамент „Философия и социология“ на НБУ поддържа непрекъсната осведоменост за най-новите тенденции и промени в програмите по социология на университетите у нас и в чужбина. Преподавателите от ПН 3.1. в НБУ са в постоянна връзка с професионалната общност чрез участие в научни организации, научни форуми, научни проекти и мрежи, съвместни семинари, редколегии, обсъждания и пр.

Базата данни се обогатява чрез учебна документация, получавана при посещения на място в университетите, по време на командировки и работни срещи, документация в електронен вид, достъпна в интернет-пространството.

Програмата периодично се анализира и се съпоставя с програмите по социология в университети в чужбина, най-вече партньорски университети и институти, които са водещи в света и Европа в обучението по проблемите на социологията.

Докторската програма „Социология“ на НБУ е съвместима с аналогични докторски програми на български (СУ „св. Климент Охридски“, ПУ „Паисий Хилендарски“, Институт по философия и социология – БАН) и чуждестранни университети (Catholic University of Eichstätt-Ingolstadt, University of Bucharest, Georg-August-Universität Göttingen), което позволява както входяща, така и изходяща мобилност.

По 2.1.6.

В НБУ има изградена система за наблюдение контрол и оценка на докторските програми. Във вътрешното оценяване на департаментите са включени всички дейности и се прави класиране на департаментите в НБУ по показатели за оценка на департаментите съгласно СУК в НБУ.

Докторската програма „Социология“ на НБУ преминава периодично през вътрешно оценяване по критериите, описани в СУК в НБУ. Разработени са специфични процедури за текущ контрол на състоянието на документацията на програмата, на преподавателите в нея и на обучаващите се докторанти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 2 се изпълнява.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ ДОКТОРАНТИТЕ

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.

По 3.1.1.

Подготовката и обучението на докторантите се осъществява в продължение на три години и изисква получаване на не по-малко от 180 кредита на основание чл. 10 от *Наредбата за учебния процес в НБУ* и на утвърдената *Процедурата за обучение на*

докторанти в НБУ. Половината от кредитите в програмната схема са на основа на научната дейност на докторанта (участие в изследователски проекти, научни конференции и семинари, публикувани научни статии и доклади), а останалата част се формира основно от резултатите от обучението по аудиторни кредитни курсове по специалността, докторския минимум и преподавателската дейност. Успешната защита на дисертацията носи 30 кредита на докторанта.

Всеки от курсовете за обучение на докторанти има разработен паспорт, достъпен през сайта на НБУ, раздел „Учебни програми“, а учебните материали към тях са достъпни в електронната платформа за обучение MOODLE-NBU.

Списък на курсовете, предлагани на докторантите в ДП „Социология“:

1.	Социални системи и нелинейно развитие (нови теории за хаоса) – проф. Георги Фотев.
2.	Общества на знанието – проф. Д. Вацов
3.	Съвременни институции и властови отношения – проф. М. Канушев
4.	Качествени методи в социологията – гл. ас. Т. Карамелска
5.	Социологически количествени методи – доц. Б. Димитрова
6.	Дискурсивен анализ и методи на реконструкция – проф. М. Канушев

Анализът на предлаганите курсове показва добър баланс между емпирично и теоретично знание.

Характерната за Департамент „Философия и социология“ комбинация от утвърдени експерти по социология и ориентирани към социалната философия преподаватели предлага добри възможности за разширяване и задълбочаване на знанията на докторантите.

Докторантите по социология имат достъп до ежемесечните специализирани обучения организирани от Библиотеката на НБУ по търсене в бази от данни, стандарти за цитиране, работа с библиотечни каталози и др. Те използват също база на университета от софтуерни продукти като SPSS и други.

По 3.1.2.

Докторантите по социология в НБУ се обучават по индивидуални учебни планове, които интегрират образователна подготовка, научно-изследователска дейност, теренна практика, преподавателска и експертна дейност. Има общ план за периода на докторантурата и учебни планова за всяка академична година. Плановете включват съответни курсове за обучение и формата на оценяване по тях. Изпитът за докторантски минимум се полага пред комисия от трима хабилиитирани преподаватели, назначена от декана на Магистърски факултет на НБУ.

Налице са отработени процедури за планиране, утвърждаване и контрол на изпълението включващи научния ръководител и департамента по „Философия и социология“, като те се утвърждават от факултетния съвет. Тези процедури включват и правила за промяна на отделни елементи от плановете, като конкретизиране и промени в темата на дисертационните трудове са възможни до три месеца от определената дата за защита. Това става по предложение на департамента, решение на факултетния съвет и издадена на тази основа заповед на Ректора на НБУ.

По 3.1.3.

В НБУ действа процедура по атестация на докторантите, която се прилага и при обучението по социология. Процедурата изисква представяне на доказателствен материал по всяка отчитана дейност, доклад от страна на научния ръководител и обсъждания на ниво департамент. Атестацията е всяка година, като нейните резултати се обсъждат на заседание на департамент „Философия и социология“. Атестацията завършва с предложения за присъждане на съответните кредити по отчетените дейности, план за работата на докторанта през следващата година и препоръки за работата му през оставащия период на

докторантурата. Препоръките може да включват предложения за конкретизиране на темата или смяна на научния ръководител. Предложенията на департамента се утвърждават от факултетния съвет. Специално за докторантите, *получаващи стипендия*, отчитането на дейността става за всяко тримесечие чрез доклад до декана на Магистърския факултет на НБУ, заверен също от научния ръководител на докторанта.

Трябва да отбележим и възможността за прекратяване на докторантурата в хода на обучението. Съгласно действащата в НБУ система, ако в срок от шест месеца след изтичане на академичната година докторантът не бъде атестиран, същият се смята за прекъснал обучението си по собствено желание.

По 3.1.4.

В НБУ действат ясни, публично оповестени и известни на доктораните методи за оценяване на постиженията. Всеки от докторантите има досие (актуализирано на тримесечна база), в което съхранява информация за натрупаните кредити и за резултатите от тяхната научноизследователската и публикационната работа. Това дава възможност във всеки един момент да се проследява състоянието на тяхната работа по дисертацията.

Докторантите по социология са оценявани за своята работа текущо, като се прилагат действащите в НБУ *Показатели за кредитиране на дейността на докторанта*. С тях се оценяват резултатите от различните дейности на докторанта и се определят начинът на присъждане на съответния брой кредити. Това включва оценка от изпитите по избраните курсове, текущо оценяване на базата на определени критерии, интерактивни тестове в информационната платформа MOODLE-NBU и др. В този процес *изпитът за докторанския минимум* има особен статут, доколкото позволява да се определи още веднъж общото ниво на подготовка на докторанта в областта на докторантурата.

По 3.1.5.

В НБУ действа *Наредбата за студентите в НБУ*, където глава IX регламентира различните права и начините за възразяване и жалване от студентите и докторантите. С това се гарантира тяхната равнопоставеност и се дава възможност докторантите да сигнализират за случаи, довели до неудовлетвореността им във връзка с администриране на обучението. Докторантите могат да се обърнат с жалби и възражения към всички компетентни институции в университета, включително към Ректора на НБУ или Председателя на Настоятелството на НБУ.

В периода от 2017 г. до май 2021 г. в НБУ няма подадени жалби от докторанти, обучаващи се в програмата по социология.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 3 се изпълнява

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите, включително до и след тяхната професионална реализация.

Приемът и обучението на докторанти НБУ се осъществява съгласно приети от Настоятелството на университета и публикувани наредби, на базата на които преминава обучението на докторантите от приема до дипломирането и проследяване на тяхното по-нататъшно развитие. Те са в съответствие със ЗВО, ЗОВСРБ, ЗРАСРБ, държавните изисквания и подзаконовата нормативна уредба на МО. След тях особено важни са *Наредба за развитие на академичния състав в НБУ* и *Процедурата за обучение на докторанти*.

По 4.1.1.

Действащите в НБУ наредби се прилагат прозрачно и последователно и обхващат всички етапи от „жизнения цикъл“ на докторантурата.

Докторската програма по „Социология“ е организирана ефективно и представена в достъпна форма на сайта на НБУ чрез страниците на Департамент „Философия и социология“ и на Магистърския факултет, а също и на страницата на *Библиотеката* на университета и страницата на неговите *Издания*. Важна роля играе и платформата Мудъл, координираща обучението на докторантите и предоставяща тематична и административна информация за него.

В НБУ има редовна форма на докторантура (със стипендия или срещу такса) с минимален срок на обучение 2 години, както и докторантура на самостоятелна подготовка с минимален срок на обучение 1,5 години (при външен за НБУ докторант). Приемът на редовните докторанти е два пъти годишно и включва изпит по специалността и по чужд език, а на тези на самостоятелна подготовка – текущо, с представяне за обсъждане на основна част от бъдещия дисертационен труд. Редовните докторанти се атестират всяко тримесечие. Всички докторанти се атестират в края на всяка академична година.

По 4.1.2.

Изграждането на способности за извършване на самостоятелни научни изследвания е основата, върху която департамента по „Философия и социология“ в НБУ организира обучението по докторската програма „Социология“. Докторантите са насърчавани да участват в научно-изследователски проекти, в национални и международни научни форуми през целия период на докторантурата. Възможностите за реализиране на тази политика са възплътени в основополагащи документи на НБУ – *Процедура за обучение на докторанти*, *Общ статут на учебно-практическите и изследователските звена в НБУ* и *Статут на Централния фонд за стратегическо развитие на НБУ/ЦФСР-НБУ*, а също и в действащата в университета *Система за управление на качеството (СУК)*. За ефективността на тази политика говори фактът, че обучаващите се към момента на подаване на документите за акредитацията 2 докторанти са публикували 2 научни съобщения, 9 статии и една студия, като са участвали в 10 национални научни форума.

За съжаление изходящата мобилност на докторантите от програмата е практически нулева и ако Ковид-ситуацията досега можеше да служи като известно оправдание за подобен дефицит, вече е време да се положат по-големи усилия за стимулиране на докторантите да използват наличните възможности. Постоянната комисия препоръчва да се предприемат и стъпки към увеличаване на мобилността на докторантите вътре в страната – например чрез възможност те да вземат курсове и да им се признават кредити по дисциплини, преподавани в социологическите катедри в университетите и в Института по философия и социология при БАН. Това ще разшири достъпа на докторантите до социологическа експертиза, което е особено важно предвид неговия екип на докторската програма.

Списък на участието на докторантите в национални научни форуми и проекти

Теодора Христова:

1. Доклад на тема ""Безанската криза и последствията за България"" в Конференция ""БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 20-ТЕ ГОДИНИ НА XXI ВЕК. АСПЕКТИ ЗА СТРАТЕГИЧЕСКО РАЗВИТИЕ"", Институт "Перспективи""
2. Доклад на тема ""Самостоятелно представяне на потребителите в онлайн социалните мрежи в преследване на взаимоотношения "" в IX Национална школа за докторанти и млади изследователи на тема: „Междупersonни и междугрупови интеракции във всекидневния живот“, ИИНЧ Департамент Психология
3. Доклад на тема ""Нагласи към различията и влиянието им върху обществените процеси"" в VIII Национална школа за докторанти и млади изследователи на тема: „Нагласи към различията и влиянието им върху обществените процеси“, ИИНЧ Департамент

Психология

4. Доклад на тема ""Организациите като социални актьори и ролята на бизнеса и младите хора"" в ""Организациите като социални актьори и бизнес взаимоотношенията като социални отношения"" , организатор ""Хускарна"" , България

5. Национална докторантска конференция по социология Софийски университет, 9 март 2017 година - доклад на тема ""Изграждане и управление на идентичност в онлайн социалните мрежи""

6. Втора годишна докторантска конференция на НБУ – 2017 г., „Да мислим заедно без да се боим от разнообразието“ (24-26 февруари 2017 г., Център „Бачиново“, Благоевград) - доклад на тема ""Онлайн социалните мрежи и хранителните разстройства: поле за разпространение или възможност за подкрепа"

Калина Ганева:

1. „Национална докторантска конференция по Социология“, 09.03.2017г, СУ „Св. Климент Охридски“;

2. Годишен докторантски семинар, гр. Благоевград, 2017г. с доклад „Графите като инструмент за визуализация на социалните мрежи“;

3. Първи годишен докторантски семинар, гр. Благоевград, февруари 2016г. с доклад „Доверието като индикатор за общественото здраве“;

4. „Социално предприемачество в България: добри практики и образователни перспективи“, април 2016г, НБУ

Следва да се отбележи и работата на докторанти от програмата в най-новия изследователски проект на НБУ „Онлайн образованието в НБУ: състояние и перспективи 2021-2022 година“. Екипът включва новозачисления докторант В. Вълканов като координатор и наскоро защитилата дисертация д-р Т. Христова (участник).

По 4.1.4.

Работата по тази точка е улеснена от действаща в НБУ система за регистриране и проследяване на хода на докторантурите от зачисляването до защитата. Системата включва и наблюдения на реализацията на завършилите докторанти. Институционната рамка на тази система се задава от *Наредба за учебния процес в НБУ, Процедура за обучение на докторанти, Процедура за въвеждане, съхранение и проверка на изпитни протоколи, Наредба за развитие на академичния състав на НБУ*, както и въведената в университета СУК. Има установени процедури за регистриране на събитията в хода на докторантурата, включително наличието на постоянно актуализирани справки за докторантите в електронната система LOCUS-NBU с има информация за взетите изпити и кредитите през всеки семестър, а също и данни за тяхната научно-изследователска работа, съхранявана електронната система S1 на НБУ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 4 се изпълнява, но е необходимо интензифициране на усилията за повишаване на мобилността на докторантите. Добре би било да се поощрява и мобилността в рамките на академичните институции в България.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав за подготовката на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

По 5.1.1.

В докторската програма „Социология“ са ангажирани водещи български социолози (4) и социални философи (1), като трима от тях са хабилитирани в професионално направление *направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата*.

За акредитирания период преподавателите в програмата имат 63 научни публикации, от които 15 реферирани в световни бази данни списания. Преподавателите са участвали общо в 26 научно-изследователски проекта, от които 3 международни. Те са участвали в 47 научни форуми от които 16 международни.

Научната и преподавателска дейност на преподавателския състав се подпомага финансово по линия на тяхната мобилност, издаването на монографии, учебници и други пособия и е обект на анализ на регулярните заседания на Съвета на департамент „Философия и социология“ на НБУ. Отделните научни трудове (монографии, учебници и учебни помагала) се обсъждат и протоколът от тези обсъждания е част от съответното *Предложение за публикуване*.

По 5.1.2.

В НБУ са налице достатъчен брой хабилитирани преподаватели за провеждане на обучението по докторската програма „Социология“. Трина преподаватели от екипа на програмата са на основен трудов договор в НБУ – проф. д-р Мартин Канушев (социолог), професор Димитър Вацов (философ) и д-р Теодора Карамелска (главен асистент), а останалите двама са на хонорар.

Единият от хоноруваните преподаватели е доайенът на българската социология професор Георги Фотев, който години наред води в НБУ семинар върху ценностите. Професор Фотев е ръководител на българския екип в рамките на Европейското изследване на ценностите. Данните от различните вълни на това изследване са основа на работата на семинара, в работата на който са участвали и продължават да участват докторантите от ДП „Социология“, както и от други програми на университета.

Другият хоноруван преподавател – доц. Боряна Димитрова, е директор на водеща социологическа агенция в страната, която заедно с това притежава сериозен академичен опит в обучението по емпирична социология.

Списък на преподавателите от докторска програма „Социология“ в НБУ

Преподавател	Професионално направление	Възраст
Проф. д-р Мартин Канушев (ОТД)	3.1. Социология, антропология и науки за културата	56 г.
Проф. Георги Фотев, дфн (хоноруван)	3.1. Социология, антропология и науки за културата	81 г.
Проф. д-р Димитър Вацов (ОТД)	2.3. Философия	52 г.
Доц. д-р Боряна Димитрова (хоноруван)	3.1. Социология, антропология и науки за културата	61 г.
Гл. ас. д-р Теодора Карамелска (ОТД)	3.1. Социология, антропология и науки за културата	47 г.

От списъка става ясно, че само един от хабилитираните в професионално направление 3.1. – проф. д-р Мартин Канушев – е на основен трудов договор в НБУ. *Ето защо ПК препоръчва да се положат сериозни усилия за кадровото укрепване на програмата, за което съществено би допринесло скорошното обявяване на планирания конкурс за „доцент“ по социология към департамент „Философия и социология“.*

Преподавателите на основен трудов договор са заели съответните длъжности чрез конкурси в съответствие с действащата в страната нормативна база, в съобразно която са установени и трудовите отношения с тях. Статутът на преподавателския състав отговаря на предвидените изисквания на чл. 48, 49, 50, 52 и 54 от ЗВО.

Познавайки потенциала на НБУ в областта на социалните науки, смятаме, че програмата би спечелила ако рекрутира и други релевантни социални учени на основен

трудова договор в НБУ, които биха допринесли под една или друга форма за обучението на докторантите.

По 5.1.3.

Ангажираните с ДП «Социология» преподаватели са известни с изявиите си в публичното и научното пространство, доказвайки по този начин значимия си ресурс като учени-изследователи в областта на социологията и като експерти в социалната сфера. Наличието на такъв капацитет на обучаващото звено е важна предпоставка за разгръщането на качествен учебен процес. След вече цитирания по-горе внушителен брой публикации е достатъчно да споменем дори само участието в 16 международни форума на учените от акредитираното звено през оценявания период, за да добием представа за активността на преподавателския състав в научното поле. Към това трябва да добавим участие в редакционни колегии на различни списания (впрочем, на щат в Департамент «Философия и социология» са главният редактор на списания «Критика и хуманизъм» и зам. главния редактор на сп. «Социологически проблеми», две от най-значимите академични издания в България), системното включване като коментатори в различни медии и ангажирането с изследвания по актуални политически и социални проблеми (например споменатото вече Изследване на европейските ценности с активната работа на българския екип под ръководството на проф. Фотев или Изследването на антидемократичната пропаганда в българските медии под ръководството на проф. Димитър Вацов).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 5 се изпълнява. ПК препоръчва да бъде доведен до успешен край планирания конкурс за доцент към Департамента. Препоръчва се също по-активно сътрудничество с други департаменти, което би обогатило качеството на обучението в програмата.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ

Критерий 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортната дейност.

По 6.1.1.

НБУ разполага с материално-техническата база, която е една от най-модерните сред висшите училища в страната и която непрекъснато се развива.

Към момента на акредитацията на разположение на докторантите от програма „Социология“ е модерен университетски кампус с мултифункционални аудитории за интердисциплинарно обучение в активна тренинг-среда, интерактивни специализирани учебни зали за практическо обучение по професионални направления, спортна инфраструктура, кабинети за работа на преподавателите, пространства за информация и прием на студенти. Във НБУ функционират Център по изкуства, Университетски театър, Музей, Галерия *УниАрт*, Спортна база (вкл. игрище на открито, фитнес на открито и Студентски спортен клуб), *Център за книгата* (вкл. Библиотека, Издателство, Университетски архив и „Книжарници и книгоразпространение“ с две книжарници). Впечатляват хардуерните и софтуерни ресурси на отдел „Информационни технологии“, възможностите за езиково обучение и особено възможностите на библиотеката на НБУ.

Материалната база на университета напълно отговаря на изискванията по ключовите показатели като брой зали, аудиторна и лабораторна площ, брой работни места, като оборудването в тях е на най-високо техническо ниво.

По 6.1.2.

НБУ разполага с достатъчен брой компютърни зали със специализирано оборудване за осигуряване на обучението в докторска програма „Социология“, като от специализираните

езикови зали 1 е оборудвана с 16 компютърни конфигурации, 1 с 20 таблета и в 9 има електронни маркери. В 11 специализирани компютърни зали има интерактивни дъски.

Докторантите има достъп до компютърните центрове и читалните в Библиотеката. Във всички външни и вътрешни пространства на университета функционира безжичен Интернет.

Показателите относно броя компютри и местата в компютърните и интернет зали на 100 студенти напълно отговарят на изискванията. Впечатляващи са техническите характеристики на действащата в университета компютърна мрежа и безжичната връзка осигурявана от 35 високоскоростни точки за достъп, както и IP телефонната централа с над 300 поста.

По 6.1.3.

В НБУ действа ефикасна и финансово подплатена система за стимулиране на научноизследователската дейност на докторантите, част от която е участието в теренни практики и експедиции, творчески командировки и др. Вече посочихме, че департамент „Философия и социология“ осигурява финансиране за участието на докторантите в научни форуми у нас и в чужбина.

Командироването на докторантите за участие в експедиции, теренни изследвания и научни форуми става чрез действащите към НБУ Централен фонд за стратегическо развитие⁵, Фонд „Учебни програми“ към Магистърски факултет на НБУ⁶ и чрез Семестриалните бюджети на департамент „Философия и социология“. В отделни случаи финансиране може да се получи и по линия на Студентския съвет на НБУ.

По 6.1.4.

Докторантите разполагат с необходимата информационна база за обучението си. Библиотеката на НБУ функционира като модерен научно-информационен център, разполагащ с 215 читателски места, от които 56 компютризирани. Те са обособени в осем читателски зони. За последните пет години в библиотеката на НБУ са постъпили над 26 000 библиотечни единици, а общо в библиотечния фонд има 161 109 документа на хартиен и електронен носител.

За нуждите на обучението в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата библиотеката притежава 9 738 тома литература.

Библиотеката разполага с компютърен център с 32 потребителски компютризирани места, цветни и чернобели мултифункционални копирни системи, скенери, машини за широкоформатен печат, подвързваща машина, машини за термоподвързване. В Технологичния център на библиотеката има 1 специализирано читателско място за хора с увредено зрение, оборудвано с брайлов дисплей, брайлов принтер и екранен четец, цветни и чернобели мултифункционални копирни системи (копиране, сканиране и разпечатване с размер до формат А3), цветен принтер, ламинатор, подвързващи машини. Студентите и докторантите имат достъп до богат спектър от специализирани софтуерни продукти за самостоятелна работа на фирмата „Adobe“, а също програми като „ARCHICAD“, „AutoCAD“, „Autodesk 3ds Max Design“, „CorelDRAW“, „Optitex“ и „SILHOUETTE“.

Библиотеката разполага с достъп до лицензирани бази данни. Тези бази данни, както и библиотечните единици в електронен формат, са достъпни чрез безжичен интернет

⁵ Статутът на Централния фонд за стратегическо развитие на НБУ е достъпен на Интернет адрес: <https://nbu.bg/bg/za-nbu/struktura-i-upravlenie/normativni-aktove>

⁶ Статутът на Фонд „Учебни програми“ в НБУ е достъпен на Интернет адрес: <https://nbu.bg/bg/za-nbu/struktura-i-upravlenie/normativni-aktove>

ресурсите от всяка точка в университета - **Central and Eastern European Library, EBSCO, JSTOR, ProQuest, ScienceDirect, eBook Academic Collection, Encyclopædia Britannica Online Academic Edition, OpenDissertations** и др. Освен това *всички студенти и преподаватели могат да ползват тези ресурси и когато не са в университета* като заредят връзката „Достъп извън локалната мрежа” и да въведат потребителското си име и парола.

НБУ стимулира научно-изследователската дейност и творческата активност на докторантите, вкл. публикуването на техните резултати в реномирани международни издания.

По-горе в т. 6.1.3 бяха посочени начините за финансиране и други форми на подпомагане на докторантите в експедиции, теренни изследвания и творчески командировки като част от тяхната научно-изследователска работа. Същите фондове са на разположение и за други научно-изследователски дейности, включително за техните научни публикации.

Докторантите могат да публикуват своите научни разработки в сборници, издавани от НБУ, които задължително се рецензират. Едно от условията на издателският фонд на НБУ за публикуване е авторите да представят резултати от редакторски прочит на материалите и на две рецензии, оценяващи тяхната научна стойност.

Стимулиращо за публикационната активност на докторантите е фактът, че на щатна длъжност в департамента са зам. гл. редактор на сп. „Социологически проблеми“ и главният редактор на сп. „Критика и хуманизъм“. Това обстоятелство трябва по-активно да се използва от докторантите към департамента.

Би било добре да се помисли за продължаване на издаването на онлайн списанието „Език и публичност“, чийто последен брой засега датира от 2018 г. Това е още една възможност за повишаване на публикационната активност.

ПК намира за особено значими полаганите в НБУ усилия в защита на интелектуалната собственост и авторски права и борбата с плагиатството. Докторантите преминават подготовка за спазване на правилата за цитиране при позоваване на литературни източници, а в обучението и за нуждите на изследователската дейност се използват само лицензирани софтуерни продукти. На докторантите се обръща специално внимание за изграждане на способности и навици за зачитането на авторските права на чужди продукти, използвани в хода на научните изследвания. Въведен е модул в информационната система на университета, който позволява оценяване на степента на заимстване при разработването на даден писмен материал и свежда до минимум случаите на плагиатство от чужди разработки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 6 се изпълнява. Препоръката към този стандарт е да се възобнови издаването на онлайн списанието *Език и публичност*, което предоставя добри възможности на докторантите за публикуване.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.

В НБУ има изградена организация за управление на информацията чрез система, която подпомага образователния процес през целия „жизнен цикъл“ на докторанта и по отношение на последващата реализация на завършилите докторанти.

По 7.1.1.

В НБУ е налице интегриран комплекс от документи, които регламентират процедурите за събиране и анализ на информацията относно обучението и развитието на докторантите от програма „Социология“: *Наредба за учебния процес в НБУ, Процедура за обучение на докторанти, Процедура за въвеждане, съхранение и проверка на изпитни протоколи, Наредба за развитие на академичния състав на НБУ*, както и СУК в НБУ. За всеки докторант от магистърската програма „Социология“ се води документация, като

Департамент „Философия и социология“ на НБУ осъществява самото обучение в хода на което се създава и въвежда съответната информация, а администрирането на програмата и съхраняването на информацията е на ниво Магистърски факултет на НБУ. Докладът-самооценка подробно описва документите и видовете данни които се събират, процедурите за тяхното инициране, утвърждаване и достъп през целия период на докторантурата.

По 7.1.2.

В НБУ се води Електронен каталог, където се отразяват всички промени в нормативната база свързани с обучението на докторантите и мерките за подобряването на неговото качество, като тези промени са достъпни чрез сайта на университета. Промените се иницират и обсъждат в Програмния съвет на департамент „Философия и социология“, утвърждават се от Факултетния съвет на Магистърски факултет и се въвеждат в Електронния каталог.

Важна роля в процеса на обсъждане и огласяване на учебния процес в докторската програма „Социология“ и управлението на неговото качество играе Конференцията на НБУ. Тя включва всички отговорни лица в университета на различни нива (преподаватели, студенти, директори на програмни съвети, консултанти, служители от администрацията) и разглежда всички стратегически приоритети в развитието на университета и неговите образователни програми, като има право да предлага решения на Академичния съвет на НБУ

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 7 се изпълнява

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

Критерий 8.1. Висшето училище или научната организация публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; проведени университетски форуми с участието на докторанти.

Публичната информация за обучението, изследователската дейност, публикациите и участниците в научни форуми на докторантите е достъпна на страницата на Департамент „Философия и социология“ на НБУ, където например са достъпни данни за имената и темите на докторантите, зачисляването им, ключови етапи от работата по докторантурата, както и насрочените защити и документите по тях. Информация за проектната и творческата дейност е достъпна също в бюро „Проекти“, а за научно-изследователската и консултантската дейности на преподавателите и докторантите – на страниците на Електронния архив на НБУ и в електронните ресурси на университетската библиотека.

По 8.1.2.

От гледна точка на създадената организация, установените научни и образователни контакти с партниращи академични организации в страната и чужбина, членство в международни програми, предоставянето на информация и финансово подпомагане, условията за мобилност на докторантите НБУ като цяло и в частност тези от програма „Социология“ са на високо ниво. Особено място сред тях заема програма „Еразъм“, към която в университета с отнасят с подчертано внимание, за което говори фактът че шестчленната комисия ръководеща дейностите по тази програма се оглавява от заместник ректор на НБУ, а всеки департамент има Еразъм-координатор избран сред постоянния академичен състав. Еразъм-офис функционира и към бюро „Проекти“ на университета. Общо по тази програма в университета има сключени 310 договора за обмен на студенти и преподаватели; само в Професионалното направление 3.1. *Социология, антропология и науки за културата* тези договори са 10 – девет с европейски университети е един с престижен университет в Турция.

Въпреки тези условия обаче, международната мобилност на докторантите по програма „Социология“ е ниска. ЕГ настоятелно препоръчва на департамент „Философия и

социология“ специално да проучи причините за това (включително с допитване сред бившите и настоящи докторанти в програмата) и да разработи система от стимули и институционални императиви, които да насърчават мобилността на докторантите в партньорски академични организации в чужбина.

По 8.1.3.

В НБУ като цяло и в Департамент „Философия и социология“ в частност е налице утвърдена система за финансово подпомагане на докторантите при представяне на резултатите от тяхната научно-изследователска дейност – финансираните се участват в научни форуми, публикации в престижни издания, дейности по подготовка на проекти. Практиката за включването на докторантите в изследователски проекти на постоянния научен състав също създава условия за популяризация на потенциалните резултати..

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 8 се изпълнява. ПК обаче констатира, че въпреки създадените от НБУ добри условия за международна мобилност на докторантите, тя е ниска поради което ЕГ настоятелно препоръчва на Департамент „Философия и социология“ да положи систематични усилия в тази област с цели нейното повишаване.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии.

По 9.1.1.

Както и при останалите докторски програми в НБУ, процесът на мониторинг и обновление на обучението по Докторска програма „Социология“ е интегриран в СУК на университета. Тази програма и учебната документация по нея са разработени в съответствие с четири от стандартите в СУК – 1) за оценка на знанията и уменията, както и на степента на разбиране; 2) за самите учебни програми и показателите за тяхното оценяване; 3) за учебните курсове (аудиторни и извънаудиторни) и 4) за оценяване хода на учебния процес (качеството на курсовете и тяхното провеждане). Тези стандарти всъщност играят ролята на „гидове“, по които академичният състав на докторската програма разработва учебните програми и курсове. В съответствие с тях Департамент „Философия и социология“ и Магистърският факултет на НБУ организират мониторинга, анализа и развитието на програмите. Важна роля в този процес играе и Комисията по качеството в университета, която преглежда документацията по всяка програма и учебен курс, техните актуализации, компетенциите които те развиват и т.н., като съответно ги оценява и дава препоръки.

Накрая, но не на последно място, именно съставът на Департамент „Философия и социология“ и преподавателите, привлечени в обучението по докторска програма „Социология“, в качеството си на активни изследователи и участници в научния живот, са инициатори на промени и актуализации, произтичащи от развитието на предметната област, теорията, методологията и емпиричните изследвания в социологията.

По 9.1.2.

В действащите стандарти на НБУ за разработване на учебна програма, учебен курс и научно-изследователска заетост на преподавателите вече са заложили процедури за планирането и изпълнението на дейностите за подобряване на ефективността, които важат и за докторска програма „Социология“. Тези процедури се спазват от Департамент „Философия и социология“, който редовно анализира резултатите от обучението на докторантите и се стреми да повиши неговата ефикасност – чрез подбор на подходящи преподаватели, укрепване на връзките с потенциални работодатели, поощряване на

интердисциплинарния характер на изследванията и обучението и мобилността на докторантите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 9 се изпълнява.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

Наред с редовните самооценки на ниво *департамент* „Философия и социология“, *Магистърски факултет* и оценките от *Комисията по качеството*, в НБУ е въведена и *вътрешна акредитация* на докторските програми (и курсовете по тях) преди тяхната окончателна подготовка и изпращане в НАОА.

По 10.1.1.

НБУ получава сертификат за предлаганото обучение по стандарта ISO 9001:2008 през 2012 г. До момента на подаване на Доклада-самооценка към НАОА в началото на 2022 година сертифициралото го по този стандарт Бюро Веритас е направило 3 надзорни (по един на всеки три години) и 1 ре-сертификационен одит. В нито един от тях „не е констатирана липса на актуализация на учебната документация и/или несъответствие с потребностите на докторантите и потребителите на кадри“ (стр. 53).

През 2019 г. НБУ получава сертификат за качество по по-новия стандарт ISO 9001:2015, който е издаден от Лондонския офис на Бюро Веритас. Тази сертификация е обхванала бакалавърските, магистърските и докторските програми в университета във всички им форми – редовна, дистанционна и електронна. Сертифицирани са също научно-изследователската дейност и системата за управление на НБУ.

НАОА също е осъществила външна оценка (акредитация) на докторски програми „Социология“ и „Антропология“ в професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Стандарт 10 се изпълнява

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

С оглед на изложените резултати от извършената проверка и направените изводи по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА, Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана при НАОА стига до заключението, че може да се продължи програмната акредитация на докторската програма „Социология“ в Нов български университет. Тази докторска програма е важен елемент от общата палитра на обучението в НБУ по социални науки като осигурява специалисти-социолози на най-високо ниво на обучение и със специфичен профил, с което допринася за развитието на тази научна област в България. Налице е необходимият брой високо квалифицирани хабилитирани преподаватели по социология, както и много добри условия за пълноценно и качествено обучение на докторантите.

SWOT АНАЛИЗ	
Силни страни	Слаби страни
Докторската програма „Социология“ към Департамент „Философия и социология“ на НБУ се поддържа от висококвалифициран преподавателски състав, включващ социолози и философи, доказали	В настоящия момент към ДП „Социология“ има само един хабилитиран преподавател в ПН 3.1. Очаква се в близко бъдеще обявяването на конкурс, за който Департамент „Философия и социология“ има подготвен специалист. Добре е обаче да се помисли за цялостна политика,

своите качества в международен и в национален план.	свързана с кадровото развитие на социологическото звено в Департамента.
НБУ предлага вероятно най-добрите условия за работа (библиотека с богат ресурс от книги и онлайн връзки, компютърно и мултимедийно осигуряване и т.н.) в сравнение с всички други български университети	Изходящата мобилност на докторантите е практически нулева, независимо от добрите условия, които НБУ като цяло предлага в това отношение. Трябва да се приложат много по-големи усилия от страна на Департамента за нейното съживяване. Трябва да се работи по-усилено за стимулиране на докторантската мобилност не само в чужбина, но и в други български академични институции
Възможности	Рискове
Преподавателите, ангажирани с ДП „Социология“ предлагат много добра комбинация от философи, ориентирани към социални проблеми, социолози с по-широки хуманитарни интереси и авторитетни представители на социологическата практика (директорът на водеща социологическа агенция). Преподавателският състав би могъл да се разшири и с включването на специалисти от съседски дисциплини от други департаменти на НБУ.	ДП „Социология“ се развива във висококонкурентна среда, доколкото аналогични докторски програми има в почти всички университети, в които се преподава социология. Това предполага още по-усилена работа по изчистване на профила на поддържаната в НБУ ДП „Социология“.
Докторската програма би могла да получи още по-добро развитие, ако се интензифицират връзките с други университети и с Института по философия и социология в БАН, което би означавало по-ефективно използване на ресурсите на външни институции за целите на програмата.	Броят на докторантите в програмата е нисък, въпреки добрите условия, които предоставя обучението в Департамент „Философия и социология“.

Постоянната комисия предлага следните **препоръки**:

1. Да се увеличи мобилността на обучаваните докторанти, особено по линия на международната мобилност. Срок: *постоянен с ежегодно отчитане.*
2. Да се предприемат спешни действия за кадровото укрепване на програмата. Срок: *Април, 2024 г.*
3. Да се работи за популяризиране на програмата и за привличане на по-голям брой докторанти в ДП „Социология“. Срок: *постоянен с ежегодно отчитане.*
4. Да се стимулира публикационната активност на докторантите. Срок: *постоянен с ежегодно отчитане.*

Председател на ПКСПНСО:

доц. д-р Екатерина Салкова